

Nevenstroom bio-ethanolproductie goedkope eiwitbron in vleesveerantsoen

Toekomst voor tarwegistconcentraat?

Op zoek naar kostprijs technisch interessante voermiddelen komen natte bijproducten zoals tarwegistconcentraat in beeld als aanvulling in vleesveerantsoenen. Tarwegistconcentraat is een eiwitrijk vloeibaar product dat vrijkomt bij de productie van bio-ethanol. Met name voor grote veestapels lijkt in mengen interessant.

tekst Annelies Debergh

In de zoektocht naar krachtvoervervanging in het vleesveerantsoen komen veehouders bij bijproducten uit allerhande nevenstromen terecht. Tarwegistconcentraat (tgc) is een van die alternatieven die vrij recent aan zijn opmars begon. 'Het is het eiwitrijke restproduct dat vrijkomt bij de productie van bio-ethanol', zegt Jean-Pierre Pollyn, directeur van bijproductenleverancier Beuker in België.

Beuker biedt binnenkort drie verschillende soorten tarwegistconcentraat aan op de Belgische en Nederlandse markt. Naast Tarweferm uit Frankrijk en Tarweferm Aalst komt binnenkort ook ProtiWanze op de markt. Samen met bijproductenleverancier Hedimix kon Beuker de vermarkting contracteren. 'In Wanze

komt vanaf juni 250.000 ton tarwegistconcentraat op jaarbasis vrij.'

Vervanger eiwitbronnen

'Tussen de drie- en de vierhonderd bedrijven in Nederland hebben al een tank staan om vloeibare bijproducten te voeren.' Bert van de Pol, directeur van Beuker Nederland, put uit zijn ervaring in de Nederlandse melk- en vleesveehouderij. 'In ruim tachtig procent van de gevallen gaat het om tarwegistconcentraat dat gebruikt wordt ter vervanging van eiwitproducten in het rantsoen.' Dat laatste noemt Van de Pol een troef voor het natte bijproduct. 'Europa is altijd sterk eiwitafhankelijk geweest en daar komt nu toch wat verandering in.' Tarwegistconcentraat blijkt een erg alge-

mene noemer. 'Er zijn verschillende soorten op de markt', aldus Bart Tas, onderzoeker rundvee bij De Schothorst. 'Er zijn diverse aanbieders met verschillende productieprocessen. Elke bio-ethanol fabriek levert afhankelijk van het productieproces een specifiek tarwegistconcentraat. Naargelang de origine van het product en de productieprocessen bezit elk tarwegistconcentraat een verschillende voederwaarde.' Bart Tas wijst op meer variatie. 'We vermoeden ook variatie in verloop van tijd door kleine veranderingen in het productieproces van bio-ethanol.'

De precieze voederwaarde van tarwegistconcentraat is moeilijk te bepalen. 'We gaan uit van de chemische samenstelling, maar die kan variëren', geeft Bart Tas aan. Proeven op pensfistelkoeien leverden geen resultaat op voor de afbraaksnelheid in de pens. 'Tarwegistconcentraat is een vloeibaar product met kleine deeltjes. Bij proeven op pensfistelkoeien gaat de vloeistof gedeeltelijk door de zakjes in de pens. Er is een andere techniek nodig voor bepaling van de afbraaksnelheid. Op basis van in-vitromethoden kunnen we de voederwaarde wel bepalen, waarbij grote verschillen tussen tarwegistconcentraten zijn gevonden.' In de rantsoenen geldt tarwegistcon-

Hans Luijterink: 'Kostprijsverlaging door gebruik tarwegistconcentraat'

In zijn zoektocht naar kostprijsverlaging van de rantsoenen kwam Hans Luijterink bij het tarwegistconcentraat Tarweferm van Beuker uit. 'De beschikbare hoeveelheden van de soorten tarwegistconcentraat zijn al groot en er komt steeds meer van dit restproduct op de markt. Door dat overaanbod met prijsverlagend effect leek het me juist interessant.'

Het bedrijf van Hans en Marloes Luijterink uit Overdinkel telt 2600 rosékalveren. Twee jaar al heeft de Twentse veehouder ervaring met Tarweferm in het rantsoen van de mestkalveren. De investeringskosten in een opslagtank vormden voor de veehouder geen belemmering. 'Ik heb

twee tweedehands opslagtanks voor vloeibare voerproducten: één voor aardappelzetmeel en één voor tarwegistconcentraat. De vloeistoffen circuleren aan de hand van een pomp. Dat functioneert prima.'

De rosékalveren met een leeftijd tussen 14 en 36 weken, ongeveer in het gewichtstraject van 150 tot 340 kilogram, krijgen dagelijks een maximum van anderhalve kilo tarwegistconcentraat voor de kiezen. 'Dat is niet zo heel veel, maar ik bekijk het product als een onderdeel van het rantsoen. Aardappelzetmeel en tarwegistconcentraat zijn natte bijproducten en daar kun je geen grote hoeveelheden van

geven. Bovendien moeten er voldoende droge producten tegenover staan.'

Exacte cijfers over de kostprijsverlaging door gebruik van de reststroom uit de bio-ethanolproductie kan Hans Luijterink niet aangeven. 'Tarwegistconcentraat is slechts een deel van het rantsoen. Het scheelt zeker een paar cent per dier per dag.' Omdat Luijterink meerdere bijproducten in het rantsoen van zijn rosékalveren gebruikt, kan hij geen precieze kostprijsvoordelen per product in kaart brengen. 'Ik weet wel dat met gebruik van bijproducten de kosten van dit rantsoen twintig procent lager liggen dan bij een traditioneel maisrantsoen met brokken.'

Boven: het vullen van tarwegistconcentraat in de voermengwagen
Rechts: het dik vloeibare tarwegistconcentraat

traat vooral als eiwitvervanger. 'Wij zien het product als een vervanging van soja en koolzaadschroot', zegt Jean-Pierre Pollyn van Beuker. 'Tarwegistconcentraat is zeer smakelijk en remt broei in de voerkrib. Het schept de mogelijkheid om te werken met droger en stengeliger gras. Acht kilo per dag per volwassen dier is volgens ons perfect in evenwicht te brengen met het rantsoen.'

Bart Tas van De Schothorst spreekt niet in kilo's. 'Tarwegistconcentraat moet echt in combinatie met het hele rantsoen bekeken worden. Een nat bijproduct werkt op het drogestofgehalte van het rantsoen. Bij een te laag drogestofgehalte

kan de opname onder druk komen. Het drogestofgehalte bepaalt hoeveel een veehouder in het rantsoen kan mengen.'

Instapkosten 10.000 euro

Wie met het natte product wil werken, moet in elk geval over een voermengwagen beschikken. Een andere vereiste is investeren in opslagcapaciteit. Een staande polyester opslagtank of een liggende FlexiTank zijn twee mogelijkheden. 'De opslagzak kost ongeveer negenduizend euro, een polyester tank gaat van tien- tot vijftienduizend euro', zegt Jean-Pierre Pollyn. De kostprijs van het tarwegistconcentraat bedraagt 1,15 tot 1,35 euro per

kg droge stof en hangt vooral af van aanverwante transportkosten. 'Afhankelijk van de hoeveelheid tarwegistconcentraat loopt het prijsvoordeel op tot twintig eurocent per dier per dag. De opslagtank is in dat geval in twee tot drie jaar terugverdiend.'

Volgens Koen Van Broeck van bijproductenleverancier Bonda vormen de instapkosten voor de opslagtank toch een drempel voor veehouders, zeker in de Vlaamse situatie. 'Met de hoge prijzen van de eiwitgrondstoffen was het product erg in trek vorig jaar. De tank was op één jaar terug te verdienen op grote bedrijven. Ondanks de goede resultaten zien we het gebruik niet actief toenemen. De situatie op de eiwitmarkt is veranderd en nu heerst laagconjunctuur in de sector. De investeringskosten voor een opslagtank houden heel wat veehouders tegen. Pas bij grotere aantallen rendeert het voeren van tarwegistconcentraat.'

Bert van de Pol heeft het idee dat tarwegistconcentraat vooral past op vleesveebedrijven. 'Er bestaat nog wat angst omtrent de vleeskwaliteit en die onzekerheid houdt boeren tegen. Ik adviseer om net als andere bijproducten ook tarwegistconcentraat langzaam in te voeren.' Hij plaatst de investering in opslagcapaciteit voor natte bijproducten in een breder perspectief. 'Veehouders die ervoor kiezen om veel bijproducten in te zetten moeten voorzien in opslagcapaciteit voor steekvaste materialen, droog voer en enkelvoudige grondstoffen, maar nu ook in een opslagtank voor natte bijproducten. Wie dat kan, kan voor het voerpakket en de voerstrategie altijd een lage kostprijs halen.'

